

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ՔԱՅՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս րոպեի մոտեցող արդիւնքն է, ամբողջ 16րդ շրջանի (900 սեպտ.—901 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆր. կան...

ԺԶ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 24

1901 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 13
1901 ՅՈՒՆԻՈՒԱՐ 31 (Հ.Ց.)

ՋՈՐԵՑԱՐՔԻ

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հաճառանքով և կա...
Les annonces, en français et en arménien sont reçues, aux bureaux de Rédaction: Rue Glandevès, 17.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԲԱԺՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
“ԱՐՄԵՆԻԱ”
ԺԶ ՇՐՋԱՆԻՆ
(1900 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ—1901 ՅՈՒՆԻՒՄ)

Արմենիայի ամբողջ 16րդ շրջանի բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ որ կարեւր է նաև մաս առ մաս զրկել, 10 կամ 5 ֆրանգով:

—Սնունք որ Արմենիայի Օթանդակ կը գրուին, իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայէն զատ՝ օրի բաժնորդագրինը 20 ֆր. է, քանի՜ օրինակ Արմենիա որ ուզեն, կը զրկուի իրենց հասցէով և իրենց ծրարի մէջ գրուած, ամէն մէկ օրինակի տարեկան բաժնորդագրինը 10 ֆրանգ և կամ որ նոյնն է, ամսական մէկ ֆրանգ միայն հաշուելով:

—Ամեն ազգի ու երկրի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է որ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԻ ԲԱԺՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԻՍԻՆ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒԻՆ:

—Արմենիայի այն հին բաժնորդներ որոնք 15րդ շրջանին համար 20 ֆրանգ ախոյոյն վճարած էին, իրենց հին հաշիւ փակուելու համար իրաւունք պիտի ունենան ներկայ 16րդ շրջանի մինչև 11րդ թիւն ստանալու: հետևապէս այս 16րդ շրջանի մինչև վերջին իրենց բաժնորդագրին վճարած լինելու համար 17 1/2 ֆր. միայն կը պարտին զրկել: Իսկ այն հին բաժնորդներ որոնք ներկայ 16րդ շրջանին համար ալ 20 ֆր. զրկած են արգէն, կը խնդրենք որ հաճին իմացուանել թէ ինչպէս կուզեն կարգադրել իրենց այդ 2 1/2 ֆր. պահանջը: Եթէ կը փափաքին, իրենց ընտրած գիրքերէ 2 1/2 ֆր. արժէքով կը զրկենք իրենց (եթէ իրենց ուզած գիրքն աւելի արժէ, տարբերութիւնը մեզ զրկուելով): Իսկ եթէ կուզեն, փոստով իրենց կը վերադարձունք այդ 2 1/2 ֆրանգը:

—Արմենիային իր 16րդ շրջան թեւաւ կոխելով հրատարակուած չյետաձգելու համար, մեր բարեկամներէ շատերի խորհուրդին հետեւելով, վերսկսած ենք շարունակել հրատարակութիւնը, առայտ շարաթը մէկ թերթ հանելով և խոստանալով չուտով սկսիլ նորէն, երբ հանգամանքները ներքին, շարաթն երկու թերթ տալու:

ԲՈՒՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կրկնիկի կարողիկոսական խնդիրը. — Պարսիկ Շահի Ֆեյմանը Հայերին համար. — Հայերի ի Ռուսիա. — Հայերի ի Թիւրքիա. — Մ. Սարգեանի քաղման հանդէսը. — Նամակ Թիւրքիայէն (Մեծ Բագաւաթ). — Նոր հրատարակութիւններ. — Թիւրքիայէն լուրեր. — Սերափիայի նախկին քաղաւոր Միլանի մահը. — Հոլանտայի Վիլհելմինա քաղաքի ամենամոտրիւնը. — Անգլիոյ քաղաքացիական պատերազմը. — Չինական գործեր. — Արտասահմանի լուրեր. — Գանուցումներ:

ԿԻՆԿԻՆԻ ԿԱՌՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

(Շար. 23րդ րուէն եւ վերջ)
1867ին Սիւրի կաթողիկոս ընտրուած էր փառասէր, անհանգարտ եպիսկոպոս մը որ կերպովէր այն ժամանակներ ի վերադարձը երբ ամեն Հայեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորդի օրինաւոր յաջորդ կը համարէին Կրկնիկի կաթողիկոսը: Ամեն Մկրտիչ կաթողիկոսը մտիկ ըրաւ Թիւրքերի թելադրութիւններին և Կ.պոլսի պատրիարքարանէն անկախ հրատարակեցինք. զինք. 1880ին, կայսերական իրատէ մ'իշաւ որ հոգեւորապէս Սիւրի կաթողիկոսի իրաւասութեան տակ գտնուող բոլոր Հայերին վրայ քաղաքական իրաւասութիւնն ալ անոր կուտար: Կ.պոլսի պատրիարքը, որ այդ ժամանակ Ամեն. Ներսէսն էր, սուլթանի այդ իրատէին պատասխանեց իր հրաժարական զրկելով, թէ և պաշտօնին վերայ միշտ կը մնար պաշտպանելու համար իր ժողովուրդի շահեր և թիւրքերն ալ իրենց առջև հակառակորդ մը կը գտնէին որ ոչինչ կրնար հրապուրել կամ վախճանել: Ամեն. Ներսէս մեծ համարում կը վայելէր Բ. Դրան և պալատին մէջ, ոչ միայն իր տաղանդի պատճառով, այլ և իր բնաւորութեան ազնուութեան պատճառով: Բայց աւելի ստիպողական ուրիշ նկատումներ կային որոնց պատճառով թիւրք կառավարութիւնն ստիպեց իրեն որ հրաժարականը յետ առնէ: Ամեն. Ներսէս յայտնի թշնամի մ'էր Հայաստանի մէջ ռուսական պրօպագանդան և ռուսական գործակատարներ ի վարպետութիւններն այդ ժամանակ սկսած էին փառաշահին մտատանջութիւններ պատճառել: Ատոր համար Ամեն. Ներսէս Երևանը կանչուեցաւ ուր իրեն հաւաստեցին թէ Սիւրի կա...

թողիկոսին տրուած վերոյիշեալ պէրաթը յետ պիտի առնուի:

Բայց Ներսէս պատրիարք անգամ մը իր հրաժարական յետ առնելէն յետոյ, ի զուր սպասեց կայսերական խոստումի գործադրութեանը: Ամեն անգամ իր բողոքելուն կը պատասխանէր Բ. Դրանը թէ Մկրտիչ կաթողիկոս չուզեր պէրաթը յետ տալ և թէ կառավարութիւնն ալ պատկառելի եկեղեցականի մը դէմ բռնութեան դիմել չուզելով, անուշութեամբ կաշխատի զինք ուղղութեան բերելու: Աւելորդ է ըսել թէ թիւրք կառավարութիւնը ձեռքի տակէ Մկրտիչ կաթողիկոսին կը ստիպէր հաստատ կենալ իր դիմադրութեան վրայ: Բարեբաղդ եղան Հայերն որ Սիւրի կաթողիկոսը վերապէս ըմբռնեց թէ իր վարմունքը որչափ մեծ փնաւ պիտի պատճառէ հայրենիքի դատին և որով հետեւ իր անչափ փառասիրութեան հակառակ, հայրենասէր մէկն ալ էր, յանկարծ հրաժարեցաւ իր յաւակնութիւններէ և Գումգափուի պատրիարքարանի քաղաքական իրաւասութիւնը ընդունեց:

1887ին, Մկրտիչ կաթողիկոս վախճանեցաւ և իրեն տեղ ընտրուեցաւ բարձրաստիճան եկեղեցական մը, Գեր. Գրիգորիս Ալեքանդեան, որ հայ հասարակութեան միութեան բոլորովին անձնուէր մէկն էր: Օսմանեան կառավարութիւնը թող յուսած էր կաթողիկոսական ընտրութեան կատարուելուն որպէսզի վեց տէրութիւններ զեւթապաններին ապացուցանէ թէ Հայեր ազատութիւն կը վայելեն: Բայց իր ընկիւք նորէն պէտք էր ընել Հայերին: Ատանաի վալիի դըրբումով, մի քանի երեւելի Հայեր և մի քանի եկեղեցականներ, դաւաճանելով ազգային դատին, Գեր. Գրիգորիս Ալեքանդեանի ընտրութեան դէմ բողոքագիր մը զրկեցին Կ.պոլսի դատական և կրօնային նախարարին, ընտրական գործողութիւններին մէջ իբրեւ թէ ապօրինաւորութիւններ յոյց տալով:

Հետևապէս պալատէն իմաց տրուեցաւ Օրմանեան պատրիարքին այդ ընտրութիւն բեկանել և ընտրողական մի նոր ժողով հրաւիրել որ ընտրէ օսմ. կառավարութեան հաճելի երեք ընտրելիներէ մին, որոնք էին նախկին պատրիարք Ալեքեան, Պրուսաի նախ...

կին առաջնորդ Բարթուղիմէոս և Դատրէյի քարոզիչ Մեկքիսեղեկ արքեպիսկոպոս Ամեն. Օրմանեան ուզեց նախ դիմադրել. պատասխանեց թէ չէր կրնար խառնուիլ Սիւրի կաթողիկոսի ընտրութեան, առանց բռնաբարած լինելու գրիգորեան եկեղեցիի կանոնները: Պալատը չպնդեց. բայց 1899 յուլիսի վերջեր կայսերական իրատէ մ'իշաւ որ կը պատուիրէր Սիւրի կաթողիկոսի ընտրութիւնը կատարել և գործադրուող հին սովորութիւններին համեմատ ընել ընտրութիւնը: Այսպէս գրչի հարուածով մը ոչնչացած էր Ամեն. Գրիգորիս Ալեքանդեանի ընտրութիւնը և պատրիարքը կը ստիպուէր կամ սուլթանի հրամանին ենթարկուիլ և կամ անոր հետ կուուի բռնուիլ: Օրմանեան հընազանդեցաւ: Արգէն ուրիշ կերպ ալ ընել շատ չէր կրնար: Բողոքելու մէկ միջոց միայն ունէր. այն է իր հրաժարական տալ: Բայց այդ դեղ ցաւէն աւելի փնասկար կրնար լինել վասնզի թիւրքերն առթէն պիտի օգտուէին օսմ. կառավարութեան բողոքովին խոնարհ ծառայ եղող պատրիարք մը դնել տալու համար ինչպէս էր տխրալ յիշատակ Ալեքեանը:

Կայսերական իրատէին համեմատ, Սիւրի կաթողիկոսի ընտրողական ժողովը գումարուեցաւ անցած տարի. բայց իր պաշտօնի գործադրութեան ձեռնարկել չկրնալով լուծուեցաւ: Ատանաի վալին (նահանգապետ) ուզեց էր իրեն վրայ առնել ժողովի նիստերին նախագահելու պաշտօնը որպէսզի մէկ քանի ընտրողներին ահաբեկելով ստիպէ կառավարութեան յանձնարարած ընտրելին համար քուէ տալու: Ուստի առաջնորդներն ու իրենց հետ մէկտեղ եկած երեսփոխանները, ժողովի անդամներէ շատեր, քաղաքացան չգնացին ժողովի: Մեծամասնութիւն չկրցաւ գոյանալ. հետևապէս ընտրութիւնն ալ յետաձգուեցաւ անորոշ ժամանակով: Հիմա խնդիրը նորէն գրասեղանին վրայ եկած է: Կայսերական իրատէ մ'իշած է որ կը հրամայէ նորէն ընտրողական ժողովը գումարել և կերել թէ այս անգամ Ատանաի վալին բնաւ չպիտի խառնուի ընտրական գործողութիւններին: Այսու ամենայնիւ, թիւրքական շրջանակներին մէջ վատահ կերակին թէ կառավարութեան ճորտ եղող մէկը...

պիտի կրնան ընտրել տարւոյն տխուր վիճակէ մէջ ուր կը գտնուի այժմ հայ հասարակութիւնը, այդպիսի բան մը պատահիլը զարմանալի չլինի բնաւ. բայց եթէ այդ պատահականութիւն իրագործուի, Սիւի կաթողիկոսութեան Գումգափուի պատրիարքարանի իրաւասութեան բաժնեկիւղ առանձնանալը քիչ ժամանակէն պիտի գործադրուի, ի մեծ փնտր չայերին:

ՊԱՐՍԻԿ ԵԱՀԻ ՖԵՐՄԱՆԸ ՀԱՅԵՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

Թաւրիզէն կը գրեն թէ հետեւեալն է իրանի միապետ Մուզաֆֆէրէտին Շահի այն ֆերմանի թարգմանութիւնը, որ նորեքս շնորհեց Պարսկաստանի Հայերին բարձր դպրոցներ բանալու համար:

«Այն օրից, ինչ Բէյան փառահեղ թագաւորներէ գահէն և իրանի կայսրութեան Շահնշահութիւնը մեր օգոստափառ անձնաւորութեան վիճակ վեց, իբրեւ երախտագիտութիւն առ Աստուածային նախախնամութիւնը, մենք տարածեցինք մեզ շնորհած ուղորմութեան ճառագայթները մեր կայսրութեան բոլոր բնակիչներէ վերայ, ինչ ազգի և ցեղի ու կրօնի պատկանէին նրանք, և ամենքին հայրենիքի օրդիներ համարելով՝ ամեն առիթով և ամեն պարագայում նրանց բարօրութեան համար ոչինչ չխնայեցինք: Յոյս ունենք, որ ամենակարող Աստուծո՛ւ օգնութեամբ աւելի քան ցարդ վայելելով երկնային օժանդակութեան շնորհը՝ մեր այս սուրբ պարտականութեան մէջ աւելի աշուղտութիւն գտնենք:

«Եւ արդ, մի բան, որ մեր սրտի բարի իղձերի հետ կատարելապէս համապատասխան է, այն է, որ մեր կայսրութեան Հայ ազգաբնակչութիւնը, որ հին ժամանակներից ի վեր բնակած է առ ոտս Պարսից արքայական գահի, և որը մշտական հաւատարմութեան և հայրենասիրութեան ապացոյցներ է տուել, այժմ մտադիր է իր դպրոցների թիւն աւելացնել և թէհրանում, Դաւրէթում և Պարսկաստանի այլ գաւառներում հաստատել մի քանի կենտրոնական նշանաւոր դպրոցներ և այս առիթով մեր Օգոստափառ Վեհափառութիւնից արտօնութիւն է խնդրել այդ դպրոցների բացման համար: Հայերի այդ նպատակը մեր սրտաբուրդ փափաքների հետ համաձայն գտնելով և նկատելով որ այդ նպատակը մեր հպատակների առաջադիմութեան պատճառ պիտի դառնայ կրթութեան, արհեստների և երկրագործութեան ասպարէզներում, և վաճառականութեան զարգացման մը: Ղիչ պիտի հանդիսանայ, սոյն հօր արքայական ֆերմանով շնորհում ենք նրանց արտօնութիւն՝ Պարսկաստանի Հայ դպրոցների բացման համար, և այդ դպրոցները մեր մասնաւոր հոգածութեան և պաշտպանութեան տակ առնելով՝ հրամայում ենք որ այն գումարները, որոնք այդ ձեռնարկութեան համար յատկացվելու են, գործադրվեն նոյն գործի ձեռնարկողների

և հոգաբարձուների մշակելիք կանոնադրութեան համեմատորոշած ծախսերի համար: Ընդհանրապէս բոլոր հաստատված դպրոցները մեր արքայական անձնաւորութեան պաշտպանութեան տակ գնելով, հրամայում ենք որ մեր բոլոր պաշտօնեաները ամեն տեսակ աշակցութիւն և օգնութիւն նուիրեն նոյն սուրբ գործի աշուղտութեան համար:

Տրված Րէլէթ ամսին 1318 թուի:

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Վեհ. կաթողիկոսը յնր. 12/25ին էջմիածնէն Տփղիս հասած է ուր 2 շաբաթի չափ մնալէ յետոյ պիտի երթայ Քիշնեւ (Պեսարապիա):

— Եւստիքի առաջնորդ Եսայի Արքեպիսկոպոս Աստուածատուրեան որ վարդապետ եղած ժամանակ Մանչեսթըրի և Լոնտոնի մէջ հովուական պաշտօններ վարած է և յետոյ ալ Հնդկաստանի և Պարսկաստանի թեմին առաջնորդ եղած էր, իր սրտի հիւանդութիւն դարձանելու համար Եւստիքիին թիֆլիս եկեր էր ուր վախճանէր: 8/21ին, 65 տարեկան հասակին մէջ: Բնիկ թիֆլիսցի էր: Իր կենդանութեան ժամանակ, 1883 թ. Լաւանին, 5,000 ռուբլի կտակած էր թիֆլիսի Ներսիսեան վարժարանին այն պայմանով որ այդ գումար պանքան մնայ մինչև իր մահ և տոկոսը վրան բարդուի: Իսկ իր մահէ յետոյ նոյն դրամի տոկոսովը որդեգիրներ պահուին և դաստիարակուին: Այժմ այդ գումար, տոկոսները վրան բարդուելով, հասեր է 9,000 ռուբլի (գրէթէ 24,300 Քր.): Նաև կտակած է 2,000 ռուբլի (5,400 Քր. չափ) էջմիածնի Գէորգեան ձեմարանին և 2,000 ռուբլի իր թաղման ծախքի և գերեզմանին վրայ դրուելիք տապանաքարին համար:

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻԻՐԻԿԻԱ

Անգլիաի վիքթորիա թագուհիի յուզարկաւորութեան հանդէսի շաբաթ օրը (յնր. 20/2 հետր), Օրմանեան Ս. Պատրիարքի կանխորոշ կարգադրութեան համեմատ, Կ.պօլսի 32 հայ եկեղեցիներին մէջ հոգեհանգստի արարողութիւններ կատարուեցան: Եկեղեցիների զանգակները խորաձայն և ընդհատ կը հնչէին: Մասնաւորապէս Մայր. Եկեղեցիին մէջ կատարուած պաշտօնը, որին անձամբ կը նախագահէր Ս. Պատրիարքը, մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ: Ժողովուրդը խուռն բազմութեամբ լցուած էր, ինչպէս և ազգային պաշտօնական անձեր փութացած էին ներկայ գլուխը:

Ս. Պատրիարքը պերճաբան դամբանական մը խօսեցաւ: Հայաստանեայց եկեղեցին սովոր է, ըսաւ, ո՛չ միայն իր նշնեցեալ գաւառների համար աղօթել, այլ և բոլոր քրիստոնեայնեքի համար: Այդ սովորութեան համեմատ, այսօր ալ բոլոր հայ եկեղեցիներին մէջ պաշտօն կը մատուցուի:

Վիքթորիա թագուհիին համար, որ 64 տարեկէ ի վեր քրիստոնեայ քաղաքակրթ մեծ ազգի մը գլուխը կանգնած վարեց այդ մեծ պետութիւնը, Յիշեց հանգուցեալ թագուհիին, իբրեւ վեհապետուհի, իր երկրի և ազգի յառաջդիմութեան ու մեծութեան համար ունեցած անհուն անձնուիրութիւնն ու մեծ ազդեցութիւնը: Դժբաւտեց անոր անձնակալն ու ընտանեկան առաքինութիւններն ու բարեմասնութիւնները: Յիշեցուց թէ Հայաստանեայց եկեղեցին կրկնապատիկ յօժարութեամբ կաղթէ Անգլիաի թագուհիին համար, որովհետեւ նա պաշտօնական պետն է այն անգլիքան եկեղեցիի որ իբրեւ առաքելական ուղղափառ եկեղեցի կը ճանչէ Հայաստանեայց եկեղեցին և էական վարդապետութիւնները նոյն են:

Արարողութեան աւարտումէն յետոյ, պաշտօնական մարմիններէ ներկայացուցիչները Պատրիարքարանի նշնելով, դահլիճին մէջ ընդունուեցան Ս. Պատրիարքէն:

— Անգլիական դեսպան Սըր. Նիքոլաս Օ'Քոնօր յնր. 22/4 փետր. երկուշաբթի օր մեր պատրիարքարան գալով յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին, Կ. պօլսի բոլոր հայ եկեղեցիներին մէջ հոգեհանգստի պաշտօն կատարուած լինելուն համար վիքթորիա թագուհիին յիշատակ, Դեսպանն արժանաւայել պատիւներով ընդունուեցաւ մեր պատրիարքարանի կողմէն:

— Երուսաղէմի Ս. Թարութիւն Ս. Պատրիարքն իր թարգմանի հետ մէկտեղ այցելել է Երուսաղէմի անգլիական հիւպատոսին և ցաւակցութիւն յայտնել վիքթորիա թագուհիի մահին համար:

— Տիգրանակերտի առաջնորդական տեղապահ Ս. Եղեկիէլ վարդապետ, գաւառային ժողովի խնդրանքին վերայ, Տիգրանակերտէն մեկնելը յետաձգել է մինչև գարուն, թեմական և ջնգուչի ազգայինների գործերը կարգադրելու համար:

— Պաղտատի Պատրիարքական փոխանորդ Ս. Արիստակէս Եպ. Դերձակեան յանկարծամահ եղեր է 72 տարեկան հասակին մէջ: Լաւ թիւրքերէն ու արաբերէն գիտէր և թիւրքամոլ քաղաքականութեան հետեւող մէկը:

— Կրօնական ժողովի որոշեց պատրիարքարանի հովուութեան տակ ներկատել Ափրիկեան Տրիպօլի հայ գաղութը:

Մ. ՍԱՐԵԱՆԻ ԹԱՂՄԱՆ ՀԱՆՐԱՅՈՒՄ

Զմիռնէն գրած են Բիշգաւնիոնին. Ցաւալի կորուստ մ'կա ունեցանք յանձին Մ. Էֆ. Սարբեանի: Ինչպէս յայտնի է, Սարբեան Էֆ. բաւական ատենէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր. վերջերս իր վիճակ աւելի վատթարացած ըլլալով՝ Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուած էր, ուր մեռաւ յնր. 10ին, բոլորովին անտէր ու անօգնական թողնելով այրի մը և 5 որբուկներ: Հետեւեալ օրն իսկ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը, որուն նախագահեց Առաջնորդ Սրաքաւը: Դամբանականը

խօսեցաւ Ս. Աշոտ Սրաքաւն, որ դրուատիքն ըրաւ հանգուցելոյն և ազգին օժանդակութիւնը խնդրեց հանգուցելոյն ընտանիքին և որբուկներուն համար: Հետզհետէ գրաւոր դամբանական ճառեր կարդացին տեսուչ Պ. Թ. Ս. Պոյաճեան, Հռիփսիմեան վարժարանի սանուհիներէ մին, Մեսրոպեան վարժարանի աշակերտ մը, Մլեցի պատանի մը՝ յանուն իր քաղաքացւոց, Ներսէսեան որբանոցէն պատանի մը՝ որբերու կողմէն, և վերջապէս Նազարէթ Էֆ. Հիւրի խօսեցաւ, ի վեր հանելով հանգուցելոյն բարեմասնութիւնները: Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան վարժարանի սաներն իրենց ուսուցչական խումբով, նոյնպէս Ներսէսեան որբանոցի և Հոգատարի որբուհիները շրջապատած էին դագաղը: Յետոյ կազմուեցաւ թափուրը որ ուղղուեցաւ մինչև Ազգ. Հիւանդանոց. գաւառացի ազգայիններ դագաղը ձեռամբարձ կը կրէին: Հիւանդանոցի բակին մէջ հոգեհանգստեան կարգ կատարուելէ ետք, իր մտերիմ բարեկամները ձեռամբարձ տարին դագաղը մինչև մեռելակիւր կառքը:

Աշոտ Սրաքաւն, քահանաներէ ոմանք, ինչպէս և բաւական բարեկամներ կառքերով հետեւեցան մինչև գերեզմանատուն. հոն Պ. Թ. Սրբեան վերջին դամբանական արտասանեց և Աշոտ Սրբազան վերջին օրհնութիւնները տուաւ: Համակիրներու կողմէ շատ մը ծաղիկ-պսակներ դրկուած էին. Հայ հասարակութեան Ուսումն. Խորհուրդէն, Մլեցի ազգայիններէն, երկսեռ վարժարանաց ուսուցիչներէն, ինչպէս և ուսանողներէն և ուհիներէն և այլն: Ազգ. վարժարաններն աճող օրը փակ մնացին ի նշան սգոյ: Իբր ճշմարիտ գործնական մարդ մը՝ հանգուցեալն իր կեանքը քանի մը տարի առաջ ապահովագրած էր. բայց դժբաղդաբար պարագաներն ստիպած էին զինքը փոխառութիւն ընել ընկերութեան, որով այժմ իր ընտանիքը չպիտի կրնայ ըստ բաւականին օգուտը սոյն պատեհութիւնէն: Կը լսենք որ ի նպատակ հանգուցելոյն ընտանիքին, հանգանակութիւն մը պիտի բացուի «Արև. Մամուլ» մէջ: Յուսանք որ տեղոյս Հայ հասարակութիւնը սիրալոյս կը մասնակցի այդ հանգանակութեան և դրապէս ցոյց կուտայ իր համակրութեան ապացոյցը:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻՐԻԿԻԱՆ

(Կամախ գաւառ) Մեծ Բագաւիճ, 1900 դեկտ. 25/7 յնր.

Մեծ. Բագաւիճ գիւղն Եփրատ գետէն հաղիւ 3 ժամ հեռի է լեռնաշղթաների ստորոտը և այս գիւղը գաւառիս Հայոց գիւղերուն մէջ ամենէն բազմամարդն է. 160 տուն ունի 1700 բնակիչներով: Ունինաւ մի քարաշէն եկեղեցի Ս. Թադեոս անունով և 2 քահանայով: Թէև քահանաներն անուանեն, բայց ինչ անհնք որ մեր կարողութիւնն ալ չներեր բարձր ուսում առած քահանաներ պահել: Ունինք նաև մի կղիկի դպրոց Հայկազեան վարժարան անունով: Աշակերտաց թիւը 120 է: Վարժապետները շատ անգամ Երզնկայէն կը բերենք: Ուրախ եմ ըսելու որ բաւական յառաջադէմ աշակերտներ կան որոնք կուսանին հայերէն, տաճկերէն ու գաղղիերէն:

Ինչպէս Հայաստանի ուրիշ գաւառներու Հայեր, նոյնպէս ալ այստեղ ամեն տուն մարդ ունի պանդխտութեան մէջ: Գիւղիս բնակիչները չունորհիւ պանդխտութենէն գալած դրամին փոքր ի շատէ կրնային ապրիլ մինչ

1896 թուականը. բայց այդ թուականին բարբարոս թուրքին ըրած թալանը մեր գիւղն աւերեց և Հայոց հարիւրաւոր տարուան հարստութիւնը փնջացուց. շատ մը հարուստ ընտանիքներ բռնակալութեան ի գուր զոհ գնացին, մեր նախահայրերու շինած տուներն աւերակ դարձան. այս պատճառով ժողովուրդին շատը այժմ թըշուառ կապրի. շատ տարիներ պէտք է անցնին որ ժողովուրդը իր նախկին դրութիւն գտնէ:

Գալով գաւառիս Գոմեր, Թորթան, Թաւկըներ, Մարիկ և փոքր Բագա, որի գիւղերուն, թէ՛ եկեղեցի և թէ՛ քահանայ ունին. Հազարիկ և Ուռի գիւղերն ալ եկեղեցի ունին, սակայն քահանայ չունին և Քարտակ ու Չաքարի գիւղերն ոչ եկեղեցի ունին և ոչ քահանայ: Ս. Նշան վանքի գիւղն ալ ունի լաւ եկեղեցի բայց քահանայ չունի:

Գաւառս այժմ համեմատապէս խաղաղ վիճակի մը մէջ է, թէև հասարակ չարագործներ կը շարունակեն Հայոց գիւղերէն մերթ ընդ մերթ ոչնչար և արջառ գողնալ տանիլ: Սուղուրի և Չորանճիկ կոչուող թիւրք գիւղացիները գաշտերու վրայ շինուած փարախները գիշերանց քակեցին ու տարին: Աստուած գութ տայ անգութին, խելք տայ անխելքին:

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳՈՒԹԱՆ հողագործական, գիտական և արուեստական պատկերազարդ ամսագրութիւն որի Յայտարարութիւնը դրած էինք Արմենիայի 21րդ թուին մէջ, յունուար ամսէն սկսած է հրատարակուիլ Բարիզի մէջ, հովանաւորութեամբ Տ. Է. Տիւքթի — Տնօրէն Էնգիլիւ Բասթօրի և անդամ Էնգիլիւ տը Ֆրանսի — և տնօրէնութեամբ Տ. Գարեգին Մեծատոշեանի — երկրագործական ճարտարագետ: Գոյարանի Ա թուին՝ որ շնորհակալութեամբ ստացած ենք այս օրեր, բովանդակութիւնն է հետեւեալը.

1. «Գութան»ը — խմբագրութիւն «Գութան»ի. 2. Նամակ «Գութան»ի Տնօրէնին. - Է. Տիւքթի. 3. Հողագործական — Հողը — Գ. Մեծատոշեան. 4. Հողագործական արձագանք — Երկրամբ — Կաթնատու և կարագատու կովերը ճանչալ — Կովերու կաղեր. Գ. Բապտի. 5. Հողամեքենաներ — Արօր. 6. Հալածանք. 6. Կաթնատուն. տեսական — Կնոյ և կովու կաթը. Ա. Դեքսի. 7. Գինեգործական — Գինին յատկող նիւթերը. Է. Ուսո. 8. Երկրագործին ամսացոյցը:

«Գութանի» նպատակն է — ինչպէս ըսած է խմբագրութիւնն իր յառաջաբանի մէջ — արթնցունել և տարածել մեր ժողովրդին մէջ հողագործութեան և արուեստներու ճաշակը, ըլլալ գործնականի ժողովրդային դպրոց մը, մասնաւոր ընել մշակութեան լաւագոյն եղանակը, գիտական նորութիւնները և արուեստներու հսկայ յառաջդիմութիւնը:

Հայ ժողովրդի մեծամասնութիւնն

իր հայրենի երկրի մէջ հողագործութեամբ զբաղելով, հողագործական թերթի մը անոր մէջ տարածուիլը մեծապէս օգտակար կը լինի անշուշտ եթէ գիւղային վարժագետներն ալ բարեհաճին չհասկցողներին բացատրել անոր մէջի գրուածները: Արտասահման պանդխտած բազմաթիւ Հայաստանցիներ որոնք մտադիր են հայրենիք վերադառնալ կամ անոնք որոնք հողագործութեամբ կը զբաղին արտասահմանի մէջ (ինչպէս Ռուսա, Նիւի Հայեր կամ Ամերիկայի Գալիֆօրնիա նահանգը գաղթածներ են), կրնան նոյնպէս օգտուիլ այս ամսագրութիւնի հրատարակութենէն:

«Գութան»ի տարեկան բաժնորդագինն է Թիւրքիայի համար 10 ֆր., Ռուսիայի համար 6 րուբլի և արտասահմանի համար 12 ֆր.: Թողուած, նամակ և բաժնորդագին ղրկել «Գութան»ի տնօրէնին այս հասցեով.

K. Médzadourian
23, Rue de la Collégiale
PARIS

ՀՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅԹ 1901 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

Կ. պօլսի Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան այս տարի հրատարակած Ընդարձակ Օրացոյցը նախորդ տարիներէն շատ աւելի տեղեկութիւններ ու կարևոր գիտելիքներ պարունակող գիրք մը եղած է:

Տոմարական բաժնին մէջ այս տարի աւելցուած է նաև յատուկ հատուած մը ուր նշանակուած են Պրքոց և Սրբաճեաց տօնախմբաբանաց օրերը, այբուբենի կարգով:

Ձանաղան գիտելիքների բաժնի գլխաւոր նորութիւնն է ուսումնասիրութիւն մը Կ. պօլսոյ Հայոց և իրենց Պատրիարքներուն վրայ: Կան նաև մասնաւոր հատուածներ Արեգակնաշին իրարարեան և նոր գիտելիքներ վրայ պատկերազարդ: Թուրքական հատուածը այս տարի շատ ճշտացած է և անոր կցուած է այբուբենական ցանկ մ'ալ:

Վիճակագրական տեղեկոյթներ բաժնի մէջ կը պարունակէ, անցած տարիի նիւթերէն զատ, կարգ մը նոր տեղեկութիւններ ազգային զանազան հաստատութիւնների վրայ: Էջմիածնի կաթողիկոսների յաջորդութիւնը նոր ձևով ու մանրամասնութիւններով նշանակուած է այս տարի:

Ընդարձակ Օրացոյցը կը պարունակէ 50ի չափ պատկերներ, որոնցմէ 22ը զինկոյրափիով պատրաստուած և մնացեալները փորագրուած են յատկապէս Ընդարձակ Օրացոյցին համար:

Այս «Օրացոյց»էն գնողը՝ ոչ միայն 1901 թուականի Օրացոյց մ'ունեցած պիտի լինի, այլ պատմական ու գիտական շատ մը հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններով գեղեցիկ պատկերազարդ գիրք մը, որի հրատարակութեան արդիւնքն ալ յատկացած է Ազգ. Հիւանդանոցի 1000էն աւելի պատասպաններին:

Այս Ընդարձակ Օրացոյցը կարելի է ոտանալ նաև Արմենիայի խմբագրատունէն: Կը ծախուի Մարտի մէջ 2 ֆրանք և 75 սանթիմի: Մարտիէ գուրս ունէ տեղ ղրկուելու համար, փոստի ծախքը մէկտեղ հաշուելով, 3 ֆր. և 30 սանթիմ (66 սենթիմա) ըրկեան = 2 շիլին և 8 բէնս անգլիական) է: Փոստին յատկապէս արձանագրել տալով (registered) ղրկուելու ղրկողները պէտք է 25 սանթիմ (5 սենթիմ = 2½ բէնս) ալ ատոր ծախքին համար աւելի ղրկեն:

ԹԻՒՐԿԻԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիայի Վիքթորիա թագուհիի յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար Թիւրք կառավարութեան կողմէ ղրկուած պատուիրակութիւնը՝ քիչ էր մնացեր որ չկրնար հասնիլ այդ հանդէսի: Ծանապարհածախքին համար մինչև վերջին րոպէն նեղը մնացեր էր պատուիրակութիւնը և երբ վերջապէս կերպով մը ճարուելով հեւի հեւ հասան երկաթուղիի կայարանը, տեսան որ որոշուած ժամանակն անցած լինելով, յատուկ կառավարութեան մեկնել է արդէն իրենցմէ յուսահատելով:

Արեւելեան երկաթուղիները վարչութեան տնօրէն Տ. Տիւքթի կրօս տեսնելով պատուիրակների այս արգահատելի վիճակ, թէև Օրիան Էքսքրէսն իրենց ընկերութեան չպատկանիր այլ վաճօն, իր ընկերութեան, պատուիրակների աղաչանքին վրայ յանձնառու եղեր է հեռագրով ճանապարհին վրայ կեցողները տալ յատուկ կառավարութեան մասնաւոր կառավարութեան մը ճանաչ հանելով հասուցեր է զանոնք Օրիան Էքսքրէսի յատուկ կառավարութեան որ ճանապարհին վրայ կը սպասէ իրենց:

Այսպիսի տարօրինակ միջադէպներ Թիւրքիայի կառավարութեան կառավարութեան տակ միայն կրնան պատահիլ:

Ալմանական «Մօլթէ» մարտանաւը որ Ալմանիայի Վիլհելմ կայսրի կողմէն յատուկ պատուիրակութիւն մը բերած էր Կ. պօլս, Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ անոր շինել տուած յիշատակարան աղբիւրի բացման հանդէսին ներկայ գտնուելու համար, յնր. 18/31ին Կ. պօլսէն մեկնել է գէպի նաւօրի երթալու համար: Աւելորդ է ըսել թէ արման պատուիրակութիւնը սուլթանի կողմէն շատ մը պատիւների և ընծայների արժանացաւ:

Յոյց տալու համար թէ եւրոպական գիւանդաբանութիւնը ինչ աստիճան կը ցածնայ շողքորթութեան մէջ երբ իր շահ այդպէս պահանջէ և խոշոր խոշոր ածականներ կը շալլէ օրտգրաւելու համար, ահա կը գնենք այստեղ, ինչպէս խոստացեր էինք Արմենիայի նախորդ թուով, յիշեալ աղբիւրի բացման հանդէսին առթով արմանական զեապանին հրապարակաւ խօսած ճառը որ ինք արմաններէն խօսած և իր թարգման թիւրքերէնի թարգմանած է:

«Վեհ. Սուլթանին հաւանութեամբ, իմ վեհապետ Վիլհելմ կայսրն աղբիւր մը շինել տուաւ օսմանեան այս վաղեմի մայրաքաղաքին մէջ, այն սիրալիր ընդունելութեան յիշատակին համար որով արման կայսրն ու կայսրուհին ընդունուեցան սուլթանէն երբ երկրորդ անգամ այցելեցին օսմ. մայրաքաղաքը: Վիլհելմ կայսրին ու Վեհ. Սուլթանին միջև տիրող սիրալիր բարեկամութիւնն այս աղբիւրի շինութեան գործածուած մարմարների պէս ամրապինդ ու անշնչելի և անոր ժողովներէն հոսող անոյ լուրին պէս մաքուր և վճիռ է, Այդ անայլալ բարեկամութիւնն որի թանձրացած մէկ պատկերն է այս աղբիւր, խաղաղութեան տեսակետութեան համար երաշխաւորութիւն մը և ազգերի ու ժողովուրդների երջանկութեան աղբիւր մ'է որոնց մշտնջենաւորման կը բաղձան երկու վեհապետներն ալ: Վեհ. Վիլհելմ կայսրի արտօնութեամբ կը հրամայեմ բանալ աղբիւրը ծածկող վարագոյրը և կը մաղթեմ որ Տէր Աստուած երկար կեանք պարգևէ Վեհ. Սուլթանին, իր հաւատարմութեան հպատակների երջանկութեան համար:»

Ալմանական զեապան Պարոն Մարշալ իր ճոռի վերջին բարեմաղթական ժառը թիւրքերէն արտասանեց:

— Սուլթանն իրատէ մը հաներ է որով կը հրամայէ ոստիկանութեան նախարարին միշտ երկու ոստիկան կեցողնել օտար նամակատուներին առջև, իմանալու համար թէ թիւրքահպատակներէն որոնք հաղորդակցութիւն ունին արտասահմանի հետ:

— Կ. պօլսէն կը հաղորդեն փետր. 5ին թէ Գասապայի երկաթուղիի բանաւորներէ մին ժանտախտէն մեռեր է Ջմիռնի մէջ: Առողջապահական խորհուրդն որոշեր է որ յնր. 22/4 փետրուարէն սկսած, Ջմիռնէն եկողները 48 ժամ քարանթինաի ենթարկուին:

ՍԵՐՊԵԱՆ ԵԱԼԵԿԻՆ ԹԱԳԱՆՈՐ
ՄԻԼՈՆԻ ՄԱԶԸ

Սերպիաի Միլան թագաւորահայրը որ Վիեննա կը գտնուէր վերջերս, թոքատապէ բռնուած և փետր. 8էն (յնր. 26) ի վեր ծանր հիւանդ պարկած էր: Երկու բժիշկներ փոփոխակի կը կենային միշտ նախկին թագաւորի գլխին վերև: Փետր. 10ին (կիր. օր) իր վիճակ յուսահատական դարձաւ. ինք ալ կը զգար այդ և կըսէր Տիւքթի. «Կը զգամ որ ալ պիտի մեռնիմ. այլ սակայն տխուր բան մ'է 47 տարեկան հասակին մէջ մեռնիլ. ազատելու ճար մը չկայ արդեօք»:

Բոլոր խնամքներին հակառակ չը կը ցաւ ազատիլ վտանգէն. փետր. 11ին կեսօրէն յետոյ ժամը 4½ին վերջին շունչը տուաւ: Ժամը 3ին հեռագիր մը եկած էր Նաթալի թագուհիէն որ Պիարիճ կը գտնուի. լուր կը խնդրէր հիւանդութեան վիճակին վրայ:

Կը կարծուի թէ հանգուցեալի փափաքին համեմատ մարմինը պիտի թաղուի՝ Հունգարիայի սերպական

վանքերէ մէկին մէջ, Սերպիտի սահմանագլխին մօտիկ:

ՀՈԱՆՏԱԻ ՎԻՆԻՍԻՍԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՒՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հոլանտաի վիճակին թագուհին Մէքլեմպուրկի Հանրի դուքսին հետ ամուսնութեան հանգէսը կատարուեցաւ փետր. 7ին: Քաղաքային ամուսնութիւնը պայտարին մէջ կատարուելէ յետոյ, երկու նշանածներն ալ նոյն օր հանդիսաւոր կերպով գնացին եկեղեցին ուր պսակի արարողութիւնը կատարուեցաւ և պատշաճ քարոզ մը խօսեցաւ պալատական երէցը, Տքթ. Վան տէր Յիւրէ: Ճանապարհին վերայ հանդիսատեսները մեծ բազմութիւն խոնուած էր. պատուհանները, պատշգամբները և նոյն իսկ տանիքները հանդիսատեսներ խուռն բազմութիւնով լցուած էին: Այդ հանդիսաւոր գնացքը և երեկոյեան լուսավառութիւնները դիտելու համար ամենաթանգ զիններով տեղեր վարձուած էին: Կըսուի թէ նախարարներէ մին իր ընտանիքի համար նոյն օր յարկ մը վարձած էր 6,000 ֆրանգի: Կըսուի նաև թէ վարձուած տեղերի հասոյթներին մէկ մեծ մասը Պօլսնքերին նպաստ պիտի ղրկուի: Թագուհիի հարսնիքին առթով խոշոր գումար մը պիտի յանձնուի նախագահ Բրիւսթէրին, Թրանսիլանի պատերազմի վերադարձներին համար: Ինչպէս կը տեսնուի, Հոլանտացիներն ուրախութեան մէջ չեն մոռնար բնաւ իրենց դժբաղդ եղբայրները:

Աւելորդ է ըսել որ Հոլանտաի բոլոր զխաւոր քաղաքներն այս առթով ուրախութեան հանգէտներ կատարեցին: Թագուհին 364 դատապարտուածներէ մէկ մասին ներում չնորհեց, մէկ մասին ալ պատիժները թեթեւացուց:

ԱՆԳԼԻՍԻԹՐԱՆՍՎԱՆԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Հոնտոնի պատերազմական պաշտօնատունը փետր. 6ին հրատարակած է հետեւեալ զեկոյցը:

«Պօլսնքերի զանազան նահանգներէ մէջ ցոյց տուած գործունէութեան պատճառով, կառավարութիւնն որոշեց 30,000 օգնական զօրք ղրկել չորս ֆիլիպին, բացի այն բազմաթիւ զօրքերէ որոնք վերջերս կազմակերպուեցան Հարաւային Աֆրիկէի մէջ և քացի անոնցմէ որոնք արդէն կազմակերպուած էին ֆէրի գաղութին մէջ:»

— Քէթէն կիմացուենն որ Պօլսնքերի զօրավարը տը Վէթ 1500էն 3000 մարդուն իր հրամանի տակ: Պօլսնքերի փոքրիկ խումբեր կը շարունակեն քէթէ անգլիական գաղութը մտնել Բօլէսպէրի, Բէլէն Ալպերթի և Բիլմոնտի գաւառներէն: յայտնաբերի ամենէն բազմաթիւն որ 200 հոգիէ կը բաղկանայ, փետրուար 2ին Պանկորի մօտ երկաթուղիէն անցած և գնացած է դէպի Միտլանդի հիւսիսակողմը: Այդ զօրազունքեր երկրացիներէ շնորհով կապրին և կը զգուշանան անտիկ քաղաքներին վրայ յարձակումներ ընել: Նոյնպէս կը զգուշանան անգլիացի հեծեալաւորներէ հետ ճա-

կատ առ ճակատ շատ կռուի բռնուելէ, այլ ասպատակային արշաւանքներ կընեն: Մինչև հիմա եղածները ցոյց կուտան որ Պօլսնքերը չեն կրնար Անգլիացիները վանել իրենց երկրէ: Բայց Անգլիացիներն ալ չպիտի կրնան դիւրաւ նուաճել Պօլսնքերն իրենց երկրի մէջ:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Բէքինէն Շանկայի անգլիական լըրագրի մը տրուած հեռագրի մը նախելով, Չին իշխանը Բէքինէն ճանաչելով է Ալմանիա գալու համար, Բէքինի արմանական դեսպան Պարոն Գէդէլէի սպաննուելուն համար ներողութիւն խնդրելու պաշտօնով:

— Բէքինէն կը հաղորդեն որ փետրուար 5ին նստին մէջ չինական պատուիրակները յայտարարեցին իրենց պաններին թէ թիւան իշխանն և ուրիշ մի քանի իշխաններ որոնք վեհապետի ազգականներն են, չէ կարելի մահով պատժել. անոնք պիտի աքսորուին զանազան տեղեր: Իսկ ուրիշներ, ինչպէս կը պահանջուի, կը սպաննուին կամ հրաման կը ստանան անձնասպան լինելու:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիաի վէթերիա թագուհին կը կոչուէր նաև կայսրուհի Հեղիաստանի: Այժմ անգլիական լրագիրներէն ոմանք փոխանակ «Բրիտանական թագաւորութիւն» ըսելու, աւելի յաճախ սկսած են գործածել «Բրիտանական կայսրութիւն» բառերը և կառավարկեն որ Էդուարդ Է հրատարակուի կայսր Անգլիաի և Հնդկաստանի:

— Պարսիկ կառավարութիւնն առաջարկեց ի մի խումբ պարսիկ վաճառականներին որ խճուղի շինեն Հին Զուլաէն մինչև Թէհրան, բայց միայն այն պայմանով որ շինութիւնն սկսուի մինչև Նէվրուզի տօնի օրը (մարտ 9/22ին), իսկ եթէ մինչև այդ օր գործի չձեռնարկուի, պարսիկ կառավարութիւնը ոռոս ընկերութեան պիտի յանձնէ այդ ճանապարհի շինութիւնը:

— Ռաշաէն կը գրեն թէ Մուզաֆֆէ-րէտին Շահին նոր կարգադրութեան համեմատ, Պարսիկները պէտք է որ փոխեն իրենց հազուադէպ և եւրոպական ձևով հագնուին կամ թէ սարդարի ձևով որ մի քիչ վայելուչ է. մեծ փափախներն ալ պէտք է աւելի փոքրանան և ճաշակաւոր լինին:

— Իտալիաի անուանի երգահաններէն Վէրուի մեռաւ 86 տարեկան հասակին մէջ: Մեծ չքով կատարուեցաւ իր թաղման յուղարկաւորութիւնը Միլանի մէջ: 6 միլիոն ֆր. հարստութիւն մը թողած է որի մէկ մասը կտակած է զաւանգաններին:

— Ռուսիաի ցարն իր ընտանիքով մէկ տեղ լիւստիւսէն Բէթէրսպուրկ վերադարձաւ յնր. 27ին: Ժողովուրդը ոգեւորուած ընդունելութիւն մ'ըրաւ իրեն:

— Բագուէն կիմացուենն որ փետր. 6ին (յնր. 24) հրդեհ ծագեց և Կասպեան և Սև ծովերի ընկերութեան մթերանոցներին մէջ ուր 6 միլիոն պուլը քարիւղ կար: Նաւթը հեղեղի պէս չորս կողմ տարածուելով, քարիւղի ուրիշ մթերանոցներ, չէնքեր և գործաւորներ տուներ հրդեհին ճարակ եղբւր են մէկ քառակուսի հազարամէթր տարածութեան վրայ: «Ռուսիա» լրագրի ըսածին նայելով, 500 մարդ բոցերին զոհ գնացեր են: Պանական

երկիւղ տրեք է քաղաքին մէջ. հրդեհը երկար տեւեր և բաւական մեծ զնաններէ յետոյ հազիւ յաջողեցին մարել:

— Պուլկարի գահաժառանգ Պորիս իշխանը որ Ռուսիաի ցարի սանն է, ժանտառեղէ (Ֆիւլքը քիՖոյլտ) հիւանդացեւ է Ֆիլիպէի մէջ: Հիւանդութիւնը կանոնաւորապէս կը շարունակէ իր ընթացքը. տաքութիւնը տակաւին 38.5 40 աստիճանի մէջ կը տատանի: Բացի պալատական սովորական բժիշկներէն, Վիէննայէն Տքթ. Յոթմանէք Ֆիլիպէ կանչուած է:

ԼՈՒՍԻՆԿԱՆՔ

Հեղինակութիւն

Մելիք Ս. Դաշիք-Բէկի

Կիպրոսի Ազգ. Որբանոցին վարչութիւնը յարգելի հեղինակէն իբր նուէր ընդունած է այս գործէն 300 օրինակ և կը վաճառէ ինչպստ այս հաստատութեան:

Ով որ կը փափաքէ գնել, թող հաճի ղրկել 2 ֆրանգ կամ համարժէք օտար դրամ: Դրամի փոխարէն կընդունուի նաև նամակադրոյմ: Գնողներէն ճանապարհածախք չպահանջուիր: Հասցէ՝

Direction de l'Orphelinat Arménien (Chypre) NICOSIE

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՌՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիաի խմբագրատուն մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առիւն նշանակուած գիրքերին մէջ հաշուուած է նաև ղրկելու փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ուղղորդելը պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Առձեռն ամբերիկեան ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. Աշխատասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան: Կը պարունակէ աւելի քան 25,000 բառեր: Նիւեորք. Էլիաս Խալաֆ և ընկ. 1899:

Կարելի է ստանալ Արմէնիաի խմբագրատունէն 13 ֆրանգով Մարսէյի մէջ. իսկ Մարսէյէն գուրս ղըրկուելու համար, փոստի ծախքով մէկտեղ կարծէ 13 ֆր. և 80 սանթիմ. փոստին արձանագրել տրուած (registered) ղրկուելով 14 ֆրանգ:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(4. ՊՈՒՍՏՈՅ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՒՆՈՒՄԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԻՊ

Այս հեռաքրքրաւոր գրուած էր ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքաւորքով որչափ չարիքներ կատարու զարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ: Գին 1 ֆրանգ:

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

(Թատկապէս պատրաստուած Ամբրի-

կայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած դիւրութիւններն ընծա. յեղու համար:) Աշխատասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան: Տպագր. Նիւեորք. Էլիաս Խալաֆ և ընկ. 1897: Ամբրիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն գտնուողներին համար շատ կարեւոր գիրք է: Գինն է 1 ֆրանգ և 25 սանթիմ:

ՀՐԱՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը ղրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՑԱՅԻՆԻ ՄԸ (Սպառած) Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՑԱՅԻՆ

Գ. ՍԱԼՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻ

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼԱՐ ԱՊՏԱՄԱՐԱՅՈՑ (Սպառած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՈՒԱՐԵՆԵՐԸ. (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով:) Գին (90 սանթիմ) 1 ֆրանգ 20 սանթիմ. Զ. ԳԱՄԱՌՔԱԹԻՊ. — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտելուն (Սպառած) Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆՔԸ ՏԱՃԱԿԱՆԱՅՈՐՈՒՄ. (Սպառած)

Ը. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիաի Հայերին և իրենց դուրսի ազգերի վրայ վիճակադրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բընակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներին թուին բողոքատական մէկ ցուցակն ալ կցուած է անտրակին վերջը:) Գին 50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱՆԻ ՅՈՒՇԱՐԱՐ» (Արմէնիաի Ա. արքայի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և միւսնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ չըլանի էլ Թ. Կոթուգալեանի դրած առաջնորդ-յօդուածներէն դէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուշարարի մէջ. որ ութածաղ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ:) (1 ֆրանգ): 1 ֆր. 40 սանթիմ

Ժ. ՎԷԼԵԹ (Պուլկարի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցներով դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար:) (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ:

ՏԵՐԵՆ-ԻՄՐԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԵԻ

Հայերէն ապարան Մ. Փորթուգալեանի Le Gérant: François CARRIERE Marseille. — Imprimerie du Midi